

Kunta- ja aluevaalit pähkinänkuoressa

**Mitä jokaisen amiksen on hyvä tietää
tulevista vaaleista**

Mitkä ihmeen kunta- ja aluevaalit?

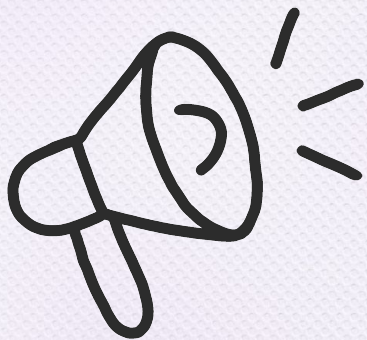
Kunta- ja aluevaaleissa päätetään monista amiksia koskevista asioista opiskeluhuollon palveluista oppilaitosten tiloihin sekä kouluruokaan.

Kuntavaalit:

- Vaaleissa kunnan asukkaat valitsevat valtuuston, joka on kunnan ylin toimielin
- Vaalit järjestetään joka 4. vuosi
- Valtuusto vaikuttaa päätöksillään esimerkiksi siihen, kuinka paljon käytetään kunnan oppilaitosten kehittämiseen

Aluevaalit:

- Terveyspalveluja, sosiaalipalveluja ja pelastustointia järjestetään 21 hyvinvointialueella
- Hyvinvointialueella on itsehallinto ja ylintä päätösvaltaa alueen asioissa käyttää aluevaltuusto. Aluevaaleissa valitaan päättäjät aluevaltuustoihin
- Vaalipiirit ovat hyvinvointialueet
 - Helsingissä ei järjestetä aluevaaleja, koska siellä em. palveluista vastaa kaupunki itse

Miksi kunta- ja aluevaalit on tärkeitä just amiksille?

Jotta nuorten ja ammatillisen koulutuksen asiat saisivat ansaitsemansa huomion kunnan- ja aluevaltuustoissa, niihin olisi tärkeää valita näitä asioita ymmärtäviä valtuutettuja. Tässä nuorten oma äänestysaktiivisuus on merkittävässä roolissa.

Kuntavaalit

- Kunnat ja kuntayhtymät ovat koulutuksen järjestäjiä eli ne vastaavat ja rahoittavat monien ammatillisten oppilaitosten toimintaa
- Ammatillinen oppilaitos voi olla yhden kunnan omaa toimintaa tai useamman kunnan yhdessä (kuntayhtymässä) järjestämää. Esim. Jyväskylän alueen Gradialla on 12 omistajakuntaa ja se järjestää ammatillista sekä lukiokoulutusta. Kuntayhtymän valtuustoon ja hallitukseen valitaan kuntapäätäjiä kuntavaalien tuloksen mukaisesti
- Kuntapäätäjät ovat usein vastuussa siitä, missä ja miten koulutusta järjestetään ja rahoitetaan. He päättävät esim. kampuksista ja siitä, investoidaanko oppilaitoksessa ajantasaisiin välineisiin ja oppimismateriaaleihin
- Kunnat ovat vastuussa myös monista muista kaikkien arkeen vaikuttavista asioista. Teiden ylläpito, julkisen liikenteen järjestäminen, kirjastot ja liikuntapaikat ovat tärkeitä monille amiksille, vaikka nämä eivät opiskelisikaan kunnan oppilaitoksessa

Aluevaalit

- Hyvinvointialueet ovat alueita, jotka huolehtivat meidän arjen tärkeistä palveluista kuten terveydenhuollosta, mielenterveyspalveluista ja opiskeluhuollosta. Opiskeluhuolto tarkoittaa esim. oppilaitoksissa toimivia kuraattoreita ja psykologeja, jotka auttavat, jos opinnoissa tai omassa hyvinvoinnissa on haasteita
- Aluevaaleissa valittu aluevaltuusto päättää, miten ja missä palvelut järjestetään, paljonko rahaa niihin käytetään ja miten palvelut tavoittavat myös opiskelijat kuten sut
- Valtuusto vaikuttaa päätöksillään esim. siihen, miten helposti pääset tapaamaan kuraattoria tai onko terveydenhuollon toimipiste sinun opiskelupaikan lähellä

Kuka voi äänestää vaaleissa ja miten se tapahtuu?

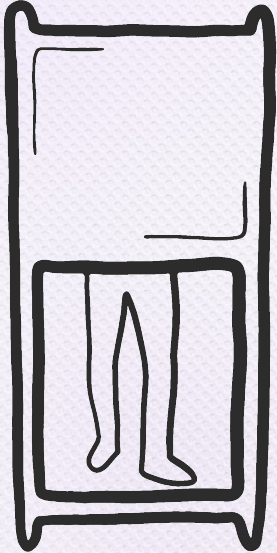
Alue- ja kuntavaalit järjestetään samaan aikaan sunnuntaina vaalipäivänä 13.4.2025.

Äänestys käynnistyy ennakoäänestyksellä 2.4.

Äänestää voivat kunnassa tai hyvinvointialueella asuvat 18 vuotta viimeistään vaalipäivänä täyttäneet Suomen kansalaiset

- Vaaleissa äänioikeutettuja ovat myös kunnassa tai hyvinvointialueella asuvat muiden EU-jäsenvaltioiden sekä Islannin ja Norjan 18 v. täyttäneet kansalaiset
- Lisäksi äänioikeutettuja ovat kunnassa tai hyvinvointialueella asuvat 18 v. täyttäneet muut ulkomaalaiset, jos he ovat asuneet Suomessa yhtäjaksoisesti vähintään kaksi vuotta.

- Selvitä ehdokas, hänen numeronsa ja puolueensa. Apuna voi käyttää esim. Nuorten vaalikonetta, jossa voi selvittää ehdokkaiden näkemyksiä nuoria koskevista ajatuksista. Myös esim. YLE:llä on oma vaalikoneensa, samoin monilla paikallisilla lehdillä
- Vaalipäivänä voi äänestää klo 9-20 vain omalla äänestyspaikalla, josta tulee ilmoitus kotiin. Oman äänestyspaikan voi myös tarkistaa äänestyspaikkapalvelusta
- **Tarvitset mukaasi vain henkilöllisyystodistuksen**, joka voi olla poliisin myöntämä henkilökortti, passi, ajokortti tai vastaava kuvallinen asiakirja. Jos sinulla ei ole tällaista asiakirjaa, voit hakea lähimmältä poliisilaitokselta äänestämistä varten annettavaa maksutonta väliaikaista henkilökorttia.

- Äänestyspaikat molemmissa vaaleissa samat
- Voit äänestää samalla kertaa molemmissa vaaleissa
- Kunta- ja aluevaaleissa äänestämistä varten on kaksi eri väristä äänestyslipuketta. Myös ehdokkaiden numerointi poikkeaa
 - Jos henkilö ehdolla molemmissa vaaleissa, hänellä on kaksi eri äänestysnumeroa

Mitä sä voit tehdä?

- 1. Äänestä!**
- 2. Kannusta kavereitasi äänestämään, voit vinkata heille näistä materiaaleista**
- 3. Kysy ehdokkailta miten he suhtautuvat ammatilliseen koulutukseen kunnassasi**
- 4. Järjestä itse tai pyydä opiskelijakuntaasi järjestämään esim. vaalipaneeli oppilaitoksessa**

Tiesitkö nämä vaaleista?

- Ensimmäiset kunnallisvaalit Suomessa pidettiin vuonna 1918. Aluevaalit taas on ihan tuore juttu: Ekat vaalit järjestettiin 2022!
- Alle 30-vuotiaat ovat yksi vähiten äänestävistä ryhmistä – nyt on aika muuttaa tämä
- Amikset äänestävät vähemmän kuin muut opiskelijat
- Aluevaaleissa 2022 valittiin vain 67 nuorta aluevaltuutettua. Kaiken kaikkiaan 21 hyvinvointialueelle valittiin 1379 valtuutettua
- **Yksi ääni voi ratkaista** – eräässä pienessä kunnassa ehdokas voitti vaaleissa tasan yhdellä äänellä!

Lopuksi!

Vaikka välillä voi tuntua, että omilla näkemyksillä ei oo merkitystä, niin se ei ole totta.

Sun ääni voi vaikuttaa siihen, ketkä tekevät päätöksiä sun kotikunnassa tai hyvinvointialueella. Se taas vaikuttaa siihen, millaista nuorilla on olla ja elää.

Lisäksi äänestäminen on TOSI helppoa!